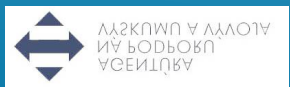

Remeslo má zlaté dno... 1. - 3. 10. 2014, SNA Bratislava

MOŽNOSTI VYUŽITIA EKONOMICKÝCH ŠTRUKTÚR OBYVATEĽSTVA 1921, 1930, 1940 A SČÍTANIA PODNIKOV A ZÁVODOV NA SLOVENSKU V ROKU 1930 PRE KOMPLEXNÝ VÝSKUM POPULAČNÝCH DEJÍN SLOVENSKA

Branislav Šprocha – Pavol Tišliar

TÁTO PRÁCA BOLA PODPOROVANÁ AGENTÚROU NA PODPORU VÝSKUMU A VÝVOJA NA ZÁKLADE ZMLUVY
Č. APVV-0199-12 „HISTORICKÝ ATLAS OBYVATEĽSTVA SLOVENSKA (18. – 1. POL. 20. STOROČIA)“

Vzájomná podmienenosť populačného a hospodárskeho vývoja

- Populačné klíma (nástup demografického prechodu)
- Agrárna preľudnenosť
- Migračné pohyby za prácou
- Účinná populačná a hospodárska politika = snaha o podchytenie stavu hospodárstva

Sčítania ľudu ako základný prameň

- zisťovanie povolania už v 19. storočí
- rozdielna rakúska a uhorská štatistika
- československá štatistika – rakúsky základ

Pramene k poznaniu ekonomických štruktúr na Slovensku:

- Sčítanie ľudu 1921
- Sčítanie poľnohospodárskych a živnostenských závodov a podnikov 1930
- Sčítanie ľudu 1930
- Sčítanie ľudu 1940

IV.

Země: Ulice neb náměstí:
 Soudní okres:
 Obec: Číslo domu { popisné (staré):
 { orientační (nové):

Osada:
 (Místká čtvrť)

Sběrný arch domovní.

Sběrný arch domovní vyplní sčítací komisař na základě sčítacích archů téhož domu (§ 13. instrukce). Sčítací archy rovná podle čísel bytů. Sčítací archy neopatřené číslem bytu zařadí za poslední číslovaný sčítací arch. Je-li byt obýván, udělá ve sloupci 2. kolmou čáru, je-li neobýván, udělá kolmou čáru ve sloupci 3. Do sloupce 4. napíše jméno majitele bytu a do sloupce 5. zapíše poslední řadové číslo sčítacího archu, udávající zároveň počet osob v bytě přítomných. Je-li třeba nějakého zvláštního sdělení, učiní tak ve sloupci 6. Na konec provede součet ve sloupci 2., 3. a 5.

Jméno majitele domu:

Řadové číslo bytu	Byt jest		Jméno majitele bytu	Číslo přítomných osob	P o z n á m k a
	obýván	neobýván			
1	2	3	4	5	6

Země: Ulice neb náměstí:
 Soudní okres:
 Obec: Číslo domu { popisné (staré):
 { orientační (nové):

Osada:
 (Místká čtvrť)

Jméno majitele domu:

P o v o l á n í										Poznámka
Národnost (mateřský jazyk)	Náboženské vyznání	Znalost čtení a psaní	Druh povolání	Postavení v povolání	Bližší označení závodu (podniku, útvaru, úřadu), v němž se vykonává toto povolání	Měsí zapsaná osoba dne 16. července 1914 (číslo bytu, v němž bydlí)	Druh povolání	Postavení v povolání	Poznámka	
viz návod § 8	viz návod § 9	viz návod § 10	viz návod § 11	viz návod § 12	viz návod § 13	viz návod § 14	dne 16. července 1914			
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	

Za správnost a úplnost jest zodpověden

V dne února 1921. sčítací komisař.

► Popisný hárok zo sčítania ľudu z roku 1921

Základná schéma triedenia povolání

▶ Pôdohospodárstvo (A):

osoby pracujúce v poľnohospodárstve, záhradníctve, lesníctve, rybárstve, osoby chovajúce dobytok.

▶ Priemysel a živnosti (B):

zamestnanci baníckeho a hutníckeho priemyslu, spracovania kovov, priemyslu strojov, kameňa a zemín, sklársky, chemický, energetický, drevársky, papierenský, polygrafický, textilný, kožiarsky, odevný, potravinársky a stavebný priemysel, stavebný priemysel a úpravnícke živnosti, priemysel bez bližšieho označenia

▶ Obchod a peňažníctvo (C):

podskupiny obchod s tovarom, pohostinská a výčapnícka živnosť, pomocné obchodné živnosti a samostatnú podskupinu tvorilo peňažníctvo (C₁). Doprava (C₂) - železnica a ostatná doprava, telekomunikácia – telegraf, telefón, pošta.

► Štátna, verejná správa a vojsko (D):

Štátna a verejná služba (D_1): pracovali zväčša úradníci štátnej či verejnej správy, školstvo a slobodné povolania.

Vojsko (D_2): boli zaradení vojenský gážisti a zriadenci vojska a osoby vykonávajúce povinnú vojenskú službu.

► Varia (E):

osoby pracujúce námezdne, bez udania povolania, osoby zamestnané v domácnosti, osoby žijúce z rent a podpôr, chovancov ústavov

U větších { ulice nebo náměstí _____
 obcí a měst { číslo orientační (v ulici, na náměstí) _____
 Jméno majitele bytu¹⁾ (název ústavu) _____

arch.)*

Číslo bytu _____

Státní příslušnost, u čl. státních příslušníků mimo to též domovská příslušnost (obec, soudní okres, země)	Národnost (mateřský jazyk)	Náboženské vyznání (eírkevní příslušnost) nebo bez vyznání	Znalost čtení a psaní jen u osob starších 6ti let: zda-li umí čísti i psáti, nebo jen čísti, nebo neumí ani čísti ani psáti	Povolání			Zdali je sčítaný v obci přítomen nebo jen dočasně	Jestliže dočasně, necht uveďte své řádné bydliště a) obec b) soud. okres c) země	Tělesné vady	Poznámka
				druh povolání a) hlavní povolání b) vedlejší povolání c) ev. další vedlejší povolání (viz návod § 7.)	postavení v povolání a) hlavním b) vedlejším c) ev. dalším vedlejším (viz návod § 8.)	blížejší označení závodu a místo závodu (podniku, úřadu), v němž se vykonává hlavní povolání (viz návod § 9.)				
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

z 1. na 2. prosinec 1930 (viz Poučení a návod).

				a) _____	a) _____			a) _____		
				b) _____	b) _____			b) _____		
				c) _____	c) _____			c) _____		

z 1. na 2. prosinec 1930 **dočasně nepřítomni** (viz Poučení a návod).

				a) _____	a) _____			X		
				b) _____	b) _____					
				c) _____	c) _____					

Prozkoumal a za správnost a úplnost jest odpověden

V _____ dne _____ 1930. _____ sčítací komisař

► Sčítací hárok z 1. decembra 1930

Sčítanie ľudu 1940

6

rok

U väčších { ulica alebo námestie /
obcí
a miest { číslo orientačné (v ulici, na námestí) /

Meno majiteľa domu (názov útvaru) [REDACTED]

Národnosť	Náboženstvo (cirkevná príslušnosť) alebo bez vyznania	Znalosť čítania a písania <small>len u osôb starších 6-tich rokov; alebo vie čítať i písať alebo len čítať alebo nevie ani čítať ani písať</small>	Povolanie				Poznámka
			Druh povolania a) hlavného b) vedľajšieho	Postavenie v povolaní a) hlavnom b) vedľajšom	Názov a sídlo závodu (firmy, úradu)	K akému odvetviu patrí závod (firma, úrad)	
15	16	17	18	19	20	21	

► Výrez Sčítacieho
hárku z roku 1940

ĎAKUJEM ZA POZORNOST

The image features a solid blue background with a gradient from light to dark. In the center, the text "ĎAKUJEM ZA POZORNOST" is written in a bold, white, sans-serif font. In the bottom right corner, there are several thin, white, parallel lines that create a sense of motion or a modern design element.